

Dokument nr. 8:88

(2001-2002)

Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen og Per Sandberg om aktiv statsdeltakelse i det brede nasjonale lønnsoppgjør ved å delta med skatte- og avgiftslettelser for å sikre en fremforhandlet kjøpekraftsutvikling for alle og at lønnsoppgjøret deretter gjennomføres som et desentralisert oppgjør

Til Stortinget

Bakgrunn

Utgangspunktet for det nasjonale lønnsoppgjør dreier seg i stor grad om å sikre alle grupper en viss kjøpekraftsutvikling basert på en vurdering av næringslivets og i særlig grad det konkurranseutsatte næringslivs konkurranseevne. Sentrale elementer som inngår i det tekniske beregningsutvalgs grunnlagsvurderinger er forventet prisutvikling eller inflasjon og gjeldende skattesatser som sier noe om hvor stort et bruttotillegg må være for å sikre den ønskede kjøpekraftsutvikling. Dess høyere inflasjon dess høyere lønnskrav for å sikre kjøpekraften og dess høyere marginalsatt dess høyere bruttolønnsøkning er nødvendig for å sikre kjøpekraftsutviklingen.

Den økonomiske situasjon i Norge i dag er at arbeidsledigheten er ca. 75 000, men i en del sektorer, yrker og områder er det en viss mangel på arbeidskraft. Økonomien i de bedrifter som er utsatt for konkurranse fra bedrifter i andre land er varierende fra god til mindre god og det er mange bedrifter som sliter med å holde sin sysselsetting og sin virksomhet i gang, samt å gi en forsvarlig avkastning av investert kapital. Mange hevder at konkurranseevnen er svekket de senere år. Det hører også med at den norske økonomi er så sterk med overskudd i statsøkonomien og i handelsbalansen at den norske rente er så høy at det har medført en høy kronekurs som har svekket konkurranseevnen til norsk eksportindustri og til de virksomheter som konkurrerer med importerte produkter.

Den norske stats egen økonomi er verdens beste statsøkonomi med skyhøye overskudd på statsbudsjettet og en sparekapital på et helt statsbudsjett eller på halve BNP. Statens finansielle mulighet til å senke inflasjonen ved avgiftsnedsettelse og dempe bruttolønnskravene ved å tilby skattelettelse istedenfor bruttolønnsøkning er således meget god. Ingen andre

land har en tilsvarende mulighet til å dempe både inflasjonen ved avgiftslettelse og å sikre kjøpekraften ved skattelettelse fordi andre land har statsgjeld og sliter med balanse i statsbudsjettene sine.

Ved et tradisjonelt lønnsoppgjør mellom arbeidsgivere og arbeidstakere øker alle bruttolønninger så mye som er nødvendig for at alle mottar en viss økning i kjøpekraften. Kostnadene ved de økte bruttolønninger medfører for en del virksomheters side en økning i prisene for å dekke inn kostnaden, og slik medfører økte bruttolønninger en økning av inflasjonen og forverring av konkurranseevnen.

En fornuftig opptreden fra fagorganisasjonen i privat konkurranseutsatt sektor ville i den foreliggende situasjon vært å kreve skatte- og avgiftslettelse av staten for å sikre medlemmenes kjøpekraftsutvikling fremfor å forlange økte bruttolønninger fra egen arbeidsplass' side. Et tradisjonelt lønnsoppgjør hvor kostnadene veltes over på prisene vil også kunne gi en økning i inflasjonen og når sentralbanken styrer renten etter inflasjonen risikerer en økt rente ved et for kostbart lønnsoppgjør. Det er også en god grunn til at fagbevegelsen burde forlange en lavere prisstigning gjennom nedsettelse av noen avgifter slik at sentralbanken kunne sette renten ned. Skattelettelse fremfor bruttolønnsøkning vil også dempe prisveksten og skape rom for rentenedgang.

Det hører også med i de store regnestykker at staten direkte og indirekte må dekke kostnadene for alle de som er ansatte i stat og kommune. Kostnadene for staten ved et tradisjonelt lønnsoppgjør i form av de økte bruttolønninger og arbeidsgiveravgift kan derfor motregnes mot kostnadene ved skatte- og avgiftslettelse.

Staten ble en noe mer aktiv partner ved lønnsoppgjørene gjennom Solidaritetsalternativet, men uten noen form for direkte medvirker utover rollen som arbeidsgiver i statsoppgjøret. Myndighetene skulle

imidlertid arbeide for full sysselsetting og lavest mulig inflasjon og partene skulle søke moderate oppgjør. Denne hovedlinjen bør videreføres, men staten bør bli en mer aktiv deltaker i de store nasjonale oppgjør samtidig som disse begrenses i omfang. Hovedpartene i arbeidslivet og staten bør forhandle om hva den totale økonomi tillater av endring i den generelle kjøpekraftsutvikling uavhengig av bransjer og om det er skjermede eller konkurranseutsatte næringer. Den fremforhandlede kjøpekraftsutvikling bør således gjennomføres ved bruk av skattelettelser og avgiftslettelser av en almen art. Deretter overlates de øvrige lønnsforhandlinger og lønnsendringer til et desentralisert system hvor det forhandles på de enkelte bedrifter og enkelte arbeidsplasser basert på forholdene på det lokale arbeidsmarked for de ulike yrkeskategorier. Da vil lønnsfastsettelsen utover den sentralt fremforhandlede kjøpekraftsutvikling for alle være avhengig av de reelle forhold for de ulike yrkeskategorier på de lokale arbeidsmarkeder. I de strøk hvor det er mangel på arbeidstakere vil lønnstilbudet økes, og i de strøk hvor det er mangel på arbeidsplasser vil det ikke skje en økning. Et slikt lokalstyrt arbeidsmarked vil også ta hensyn til bokost-

nadene slik at der hvor kostnadene er høye vil også lønnsnivået økes.

Nå når lønnsoppgjøret for 2002 begynner bør derfor staten ta et initiativ overfor partene i arbeidslivet for eksempel gjennom Kontaktutvalget ved å anmode om at den generelle kjøpekraftsutvikling for alle fremforhandles av partene og staten og sikres for alle ved endringer i avgifter og skatter og at oppgjøret for øvrig gjennomføres desentralisert.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen ta kontakt med partene i arbeidslivet for å fremforhandle en lønnsoppgjørsavtale basert på at en fremforhandlet kjøpekraftsutvikling for alle sikres ved skatte- og avgiftsendringer og at oppgjøret deretter gjennomføres som et desentralisert oppgjør.

12. mars 2002